

A cukros Bíró bácsi

Egy öreg szegedi kisiparos, aki „titkosan” üzi mes'erségét

Keves a cukorka a szegedi boltokban. Nincs megfelelő utánpótlás, pedig a sok-sok gyermekszáj kívánja az édességet. Kellene valakit tenni annak érdekében, hogy ismét bővebben válogathassanak a szülők, a gyerekek a cukorkaféleségekben. Hallottam, hogy vannak Szegeden cukorkakészítő kisiparosok akik tudnának ezen a helyzeten segíteni. Felkerestem a legrégebb élő, szegedi cukrászt, hogy tőle személyesen tudjam meg, tud-e készíteni cukorkákat a város számára?

A Horváth Mihály utcában, a Fáklya Mozival szemben lévő ház kapuján egy kicsi táblán a következő felírás olvasható:

Bíró Ferenc cukrász

Az udvarban balra, egy vasajtón zörgöttek be. Belépek, s egy magas, öreg ember fogad. Fehér cukrászsapka a fején, dús szemöldöke ősz. A „boszorkány-konyhából” áradó mentholos illat elárulja hogy munkálkodik a cukros Bíró bácsi. Mert így hívják mindenfelé a városban ahol csak ismerik: a tanácsnál, ahová évek óta jár iparrendélyre és adóia miatt, meg a Marx téri piacon ahol szerdán és szombaton délelőtt a kis cukros asztala mögött mindig megtalálható.

— Keresték-e már magát az utóbbi időben cukorka ügyben? — kérdelem az ismerkedés után.

— Hogyne. — válaszolja — Voltak már itt a Stühmertől a „Cadeau”-tól a csemegeüzletektől. A Kiskereskedelmi Vállalattól hogy készítsék nekik cukorkát. De nem tudunk zöldágra vergődni. Hat forint forgalmi adót kell fizetnem minden kiló cukor után. Most tessék kiszámolni: 10,60 forintért veszem a cukrot. Adok hozzá ízesítőt, „fekete” fát, — mert ugye háromhavonként kapunk csak egy kis fakturát, — ott van már tizenöt forint a kiadásom.

Húsz forintért kellene nekem adnom, de ugyanakkor hat forint terhe a kész cukorka kilóját.

Igy csak ráfizetek.

Három évvel ezelőtt is készíttettem édességet a vállalatoknak, de utólag úgy leadóztattak, hogy a végén nagyon ráfizettem. Meg aztán nincs is jogom cukorkát csinálni.

Csodálkozva kértem Bíró bácsitól, hogy miért ez a furcsa helyzet, hisz beszélgetés közben a tűzhelyen az úgynevezett prominli cukorka masszáját főzi, és egy aszsony segítőtje pedig a rizsporbá nyomkodja a formákat.

— Hát igen, jelenleg „titkosan” készítem, mert az iparrendélyem csak cukrászatra szól. Pedig 42 éve, amióta önálló kisiparos vagyok, mindig csináltam cukorkákat, de hát vagy 4—5 hónappal ezelőtt azt mondták, hogy nem készíthetek ezzel az iparrendéllyel. Másikat meg még mind a mai napig nem adtak. Három évvel ezelőtt mézeskalácsra meg cukorkára szól az iparrendélyem, de akkor azt mondták, hogy nyugodtan írassam csak át cukrászatra, mert amióta világ a világ, a cukrásziparosok cukorkát is készítettek. Így tudtam ez én is, át is írtam, de aztán jött egy újabb rendelkezés. Most megint

vissza kellene csinalni,

vagy én nem is tudom, hogy mi legyen, de azért csinálom, mert valamiből élni kell.

E szavaknál elhallgat Bíró bácsi, látszik, rajta hogy bántja valami. Kíváncsiságból óvatosan meg is kérdelem, hogy mi a sérelme?

— Nézze, nem szeretek panaszkodni — válaszolja — Valamikor az egész országban híres volt az általam ké-

szített „Bíró-csemege”, és sok úgynevezett „rákszem” cukorkát csináltam. De az utóbbi években főlegmár megélni sem volt lehetőségem. Szinte a kenévre valót sem kerestem meg — ezt értem meg 82 esztendőm koromra. Négy évvel ezelőtt halt meg a feleségem. Azóta eladtam a ruháit, bútoraimat, az egyik munkaszámomat, cukorkaformázó gépemet...

— De most Bíró bácsi, lesz lehetősége a kormánynak lehetőséget nyújt a kisiparosoknak, hisz' ismét szükség van a maguk tisztas és neves munkáikra.

— Igen, úgy néz ki, jobb lesz.

Dolgozom is szívesen

Úgy érzem, bírom még, nincs semmi bajom, de valamit kellene csinálni ezzel a forgalomból. Körülbelül két hónappal ezelőtt 135 forint-ról levették az irodalmi adómat 80 forintra. A másik adót is meg kell oldani, hogy legfeljebb 5—6 százalékot kelljen fizetni. Lesz malata, savanya mentholos cukor is. Szóval úgyve amit tudunk csinálni. Kérnek tőlem szilvi édességet, meg szilvárvány táblát, adnám én csak valóban adianak rá lehetőséget, hogy tisztességesen meg is éljek a munkámból. Nem akarom, nem is tudnám felvenni a versenyt a gyár-ipparral, de úgy gondolom hogy a szegedi embereknek még az én öreg két kezemmel tudnék készíteni valamit...

E beszédhez nem kell különösebb kommentárt fűzni. Talán csak annyit: lökjük félre nagyon gyorsan az akadémia, hogy a Bíró bácsinak ne kelljen „titkosan” készíteni az édességeit. Mert szükség van az ő munkájára is.

(—ts)

Nem kell a bürokratikus, postázó szerv!

Ismét az AKIG-ról, az ügyben legjobban illetékesek

Talán még soha olyan érdeklődéssel és figyelemmel nem olvasták az újságot a Szegedi 42. sz. Autóközlekedési Vállalat dolgozói, mint a január 6-i, vasárnapi Szegedi Néplapot. Ebben a számban jelent meg az a cikk, amely újból lerántotta a leplet az Autóközlekedési Igazgatóságról, arról a teljesen felesleges közpénzszervről, amely különösen az autóközlekedés dolgozóinak évekig szálla volt a szemében, s gyakran alaposan elkeserítette őket.

Általános véleménye ma a vállalat minden dolgozójának, hogy a cikk helyes, igaz volt. Általában tiszta szívűből

kívánják az AKIG megszűntetését.

Ha valaki, hát az autóközlekedési vállalatok dolgozói tudják a legjobban, milyen károk és nehézségek okozott az AKIG, mint szerv. S gyakran komoly lebecsülést valósítottak meg a dolgozóknak az AKIG egyes vezetői. Csak egy példát hadd említsünk meg erre.

Az anyagkönyvelési osztály dolgozói elmesélték az alábbi történetet: egy alkalommal megjelent az AKIG egyik tisztviselője a vállalatnál és sorba járta az irodákat. Közölte, hogy ha Józsi igazgató a vállalathoz látogatába jön, akkor mindenki hagyja majd abba a munkát, s fogadja felállással és megajással, — ha megérkezik. Csak az, és akkor válaszul jön vagy szőlőn tiszteletadóan, akihez és amikor kérdezt intéz Józsi igazgató. „Így óhajta ezt Józsi igazgató elvtárs!” — fejezte be a kioktatást az illető AKIG-tisztviselő.

Helyesen írta a lap, — erősítik meg ezt is a dolgozók — hogy Juhász J. Béla, főkönyvelője elmondta, hogy a műszaki főosztály vezetője gyakran használt olyan sér-

nyelű anyagot az emberekkel szemben, melyeket senki nem tűr el, ha nem kellett volna kényerét féltenie a „mindenható” AKIG-tól. Erre Sárvári Antal, a karbantartó telep esztergályosa is elmondott egy kirívó, de jellemző esetet.

Godó Illés, a vállalat egyik legrégebb és legjobb gépkocsivezetője, a vállalati munkástanács elnöke is azon az állásponton van, hogy a vállalatnak semmi szüksége nincs egy közbeiktatott postázó szervre, amely

csak felesleges kiadás.

önköltségnövelést, bevételcsökkenést, rengeteg mérget és bosszúságot jelent Amióta közvetlen kapcsolata van a vállalatnak a Főigazgatósággal, amióta nem vesződik azzal, hogy még a kimutatásokról és jelentésekről is kimutatásokat készítenek, — azóta a vállalat legalább olyan jól működik, mint azelőtt. Sőt, sokkal jobban! Hadd idézzük Godó elvtárs szavait:

— Nincs szükségünk nekünk ilyenfajta gyámokdásra, felnőtünk mi és képesek vagyunk a saját lábunkon is megállni, s ebből az országnak és népének haszna lesz. Több haszna, mint amennyi kárt a vállalatnak eddig az AKIG okozott.

Az adminisztratív dolgozók régi panasza az AKIG ellen, hogy az amúgy is sok munkát nehezítette a határidők lerövidítésével is. Most, hogy közvetlenül jelentenek a dolgozók nyugodtan és pontosan tudják a feltétlenül szükséges munkákat elvégezni. Ez is sok hibát szüntet meg és valóságosabb képet nyújt a vállalat gazdasági helyzetéről; eredményeiről és nehézségeiről.

Balogh Mihály, a vállalat főkönyvelője elmondta, hogy az AKIG-ok hatalmas mennyiségű anyagi erőt emész-

tettek fel a vállalatok terhére. Így például csak a szegedi 42. sz. AKÖV-nek

évente mintegy 450 ezer forintjába kerül az AKIG,

ami annyit jelent, hogy fennállása óta körülbelül másfél millió forinttal járultak hozzá egy olyan szerv fenntartásához, amely nem más, mint a nagyzási és utánzási hóbot megmondolatlán, káros és elősdi kreatúrája. Balogh Mihály beszélt arról is, hogy az AKIG nem térte meg a vállalatknál az önállóság legeszkélyebb megnyilvánulását sem.

Ma általában az a vélemény a 42-es Autóközlekedési Vállalat dolgozói között, hogy az a többszáz millió forint, amelyet az AKIG-okba belelőtek — a szó legigazibb értelmében — a jövőben hasznosan és gyümölcsözően legyen felhasználva! Hány munkácsiadának lehetne ebből a rengeteg pénzből munkaalkalmat, vagy lakást biztosítani? Mennyi ember élhetett volna sokkal jobban eddig is, ha a Rákosi-féle rossz vezetési rendszer nem teremt ilyen és ehhez hasonló bürokratikus fészkeket és az így kidobott pénzen fejlesztették volna a közlekedést, a könnyűipart, a dolgozó nép tényleges életszínvonalát?

A dolgozóknak ma már az a követelésük az AKIG-gal kapcsolatban, hogy a sok szó helyett végre lássuk a tetteket is, valósuljon meg a munkás-paraszt kormány nyilatkozatnak az a része, amely kimondja, hogy meg szünteti az ilyen és ehhez hasonló felesleges közpénzterveket! Ezt akarjuk látni egész népünk, népgazdaságunk, a közlekedés fejlesztése, meggyorsítása érdekében is.

(Gy—1)

Jogerős vagy nem?

A domaszéki szülők és pedagógusok is beleszólnak

Augusztusban fellelítés érkezett a domaszéki pedagógusokhoz Lovas József domaszéki pedagógus ellen. A vizsgálaton kihallgatott tanúk vallomása súlyosan terhelőek voltak. Ezek alapján a szegedi írásbíróas hét esetben általános iskolai tanulólavonok elkövetett szemérmes elleni büntetésben bűnösnek mondotta ki a megvédett pedagógust és egy év hat hónapi börtönbüntetésre, valamint két évi jogvesztésre ítélte. Az ítélet a vádlott fellebbezése miatt nem iogerős.

A írásbíró tanács oktatási osztálya a szülőkkel és a pedagógusokkal egyetértésben úgy látta, hogy a történetek után az iskola fevelmi rendjének az oktató-nevelő munkának ártalmára van ha a súlyosan kompromittált pedagógus a ismerősi ítéletet is Domaszéken marad sőt feleségének helyzete is fonák és tarthatatlan. Ezért úv határozott, hogy a pedagógus-házaspárt — salát érdekükben is — áthelvezik más iskolába. A házaspár nem nyugod-

dott bele az áthelvezésbe és az intézkedést megfellebbezte. A mezei területi evezető bizottság hitelt adott a fellebbezésnek, s az áthelvezést hatálvatlanította.

Úgy véljük, a kerületi evezető bizottság határozata hibás. A domaszéki szülők érthetően nem fogadták meg nyugvással ezt a döntést, és a pedagógusok sem szívesen dolgoznak evvtt Lovasékkal. A súlyosan vétkezett férjrel sem, s az asszonnyal sem, aki ugyan nem bűnhődhet férje eltévelyedéseért, de helyzetét a férje körül kavargó botrány kétségkívül türethetlenné teszi.

A írásbíró tanács oktatási osztálya az áthelvezésnél messzemenő körülményekkel járt el. A családot angyai károsodás nem éri, a közlekedési lehetőségek sokkal jobb mint Domaszéken, s a családot nem nyomja a botrány terhe. A területi bizottság döntése nemcsak a szülők és a pedagógusok érdekét sérti, hanem téves az érdekelt házaspár szempontjából is.

Abik pár napja az újszegedi tanfőképzőtől kifelé

indulnak a Bérkert utcán, a Holt-Maros áttöltészet medrénél, szokatlan jelenségeket figyelhetnek meg. Az utca árkában a télen szokásos fagyott hó, vagy sár helyett iramló szürkés-zöld vizet látnak, fölötte pedig fehéren nárázó gomolyokat. S ha beledugják a kezüket az áramlatba, meglepetve tapasztalhatják, hogy jó meleg víz az. Utcahosszat szállong a forró pára, egészen a Bérkert utca torkolatában felállított hatalmas fúrótoronyig. De már a forró csatornavez végződésénél, a Holt-Marosnál is meglehet mindenkinek, hogy a víz teljesen szabad mindenféle jéztől a töltés északi oldalán, a délin pedig egyre nagyobb darabon válik jégmentessé a hévív hatására — a korsolyozó gyermekek nem kis fájdalma:...

A Bérkert utca a Haladás Termelőszövetkezet székéhszámál és épületeinél végződik. Itt elfogy a városi kövezet és úrrá lesz a ragadós, csúszós öntésföld, amelyen bizonytalanná válik a járás és súlyossá a cipő. Mások télen csönd van a termelőszövetkezeti székéhsz körül most azonban a legerebb munka folyik itt. A hatalmas fúrótorony favázának csúcsából, négyes csigásorra rögzített acél sodronykötelekkel süllyeszték-emelők a több száz mázsás vascsöveket, „ralkat”-okat, ahogy szaknyelven mondják. Egy 75 lóerős nverszlamotor tartja füzemben a fúrot s a csőát; szerszámobódék, különös kéességűre, melyből számmázó iszan és avagolmányok mindenféle és ömlők, zuhog a 165 mm átmérőjű kifolyócsövön a forró víztömeg.

A forráskönyveki ízzatot arcaiból, s szokatlanul formás mezőszéli kényből, a csoportosuló, tervezetű isztanokból valami nagy eseményre következhettek. Valóban nagy esemény történt 1957. január 10-án: az augusztus óta tartó mélyvírűségi feltárt a víz. Árad, omlik, gőzfelhők hirdetik a hideg-szürke januári ég alatt gunyvosztó marosmelleki táblán. Azt mondhatjuk, hogy új bányát nyitottak meg Szegeden. Nezzük, mit jelent ez az esemény a város gazdasági élete

számára, mik a lehetőségek és mik a tennivalók!

A forrást megnyitó

Mélyfúró Vállalat harminckétéves, markánsarcú fúró mestere, Kónya Ferenc, lelkes munkás és kitűnő szakember. Ahozvan a mélyrétgek felől érdeklődő Mihályt professzornak, a Szegedi Egyetem Földtani Intézete vezetőjének mutogatja a sok száz méterből 1956. augusztusa óta felhozott avag- és iszanmintákat. Annyan irányítja a dermesztő szélben a munkálatokat, amilyen lelkesedéssel mondja, hogy mennyi értéket ad a városnak és főleg Újszegednek ez a kincset jelentő forrás: érezni lehet szaván, hogy a fizetésnél több háitja őt! Annyak a nagy hivatásnak a tudata, amely eltölti mindazokat, akik a hazai tájból, földből kihozhatják, ami rejtőzik benne, hogy több lehetőséget, nagyobb jövedelmet fakasszanak értékben megnövelik ezt az országot. Különbön már ismerős a szegedi mélyfúrások problémáival: tizenöt éves korában ott dolgozott már a Tóth Antal-féle fúróvállalatnál, amelyik 1928-ban az Anna-forrás mélyfúrását végezte.

Az Anna-forrás vize és a most megnyitott újszegedi hévírforrás edestestvérek. Mindkettő ugyanabból az alsólevantei rétegsorból táplálkozik (az Anna-forrás legmélyebb pontja 972 m, az újszegedi 991 m), nagyjában azonos a hőmérsékle is (az Anna-forrásé 48°, az újszegedi víz 52—53°-os), és minden valószínűség szerint a víz ásványos sótartalma is megegyezik. Az Anna-forrás tudvalevőleg gyógvóforrás van nyilvánítva: a kaukázusi Borzsoni és a franciaországi Vichy-gyógyfürdők igen lév, kitűnő, alkáliikus, gyógvóhatású vízhez hasonlú. A vízhozam előreláthatólag katasztróza az Anna-forrásnak: ott 600 liter ömlik ki percenként itt egy kétszeresen felül van a feltörő víz mennyisége. Ha tehát most elfektünk az újszegedi víz javára mutatóknó hőmérsékletkülönbségtől (4—5°), akkor is, pusztán a gőzfürdők meztartott szénmennyiségét számítva évi 200 vagon szénre becsülhetjük pesszimista módra is az újszegedi hévírforrást. De az Anna-forrás

vizét a gőzfürdön kívül katonai mosodának használják, hős a MÁV Üzletigazgatóság palotájának fűtésére felhasználást szénmennyiséget jelentősen csökkenti, ezek használják gyógvófüróra, főzésre, mosásra, fürdésre, szén-savval telítve kitűnő borviz — ideje is lenne végre a város forgalmi központjában semmiképpen nem illő elhanyagolt környezetet rendezni! (S ez igazán csekély munkába és költségbe kerülne!)

Még közéletileg sem lehet ebben a percben megmondani, hogy forintértékben micsoda biztos, el nem foszó, karbantartást alig igénylő jövedelemhez jutott Szeged város az újszegedi hévírforrás révén. Mindenesetre ez is a teendők egyike: fel kell mérni — épen az Anna-forrás tapasztalatai alapján — a hasznosítható értéket, hogy a befektetésekre nézve számításai alap állion rendelkezésre.

Szeged roppant értékű természeti földrajzi

energiáinak, a helyzetén és fekvésén: a tisztai átkelőhely fontosságán, tájérintkezéshely jellegéből folyó vásárhely voltán, szárazföldi és víziutak találkozásának metszéspontjában való elhelyezkedésén túl jelentkező helyi energiáinak észilte jelentkezőt most ismét a föld mélyéből feltörő forróvízzel. Ilyen helyi energia a bőséges artézi vízkészlet is a sok jó termőtalaj a város környezetében, a téglafalakra alkalmas avag bősége és más sok más. Alig emberöltőnyi ideje anna, hogy tudjuk Szegednek óriási helyi energiája a gyors hőmérsékletemelkedés a mélyseg felé haladva. Amie földi átlagban kb. 33 méterrel kell lefelé haladni, hogy a hőmérséklet 1—1 fokkny növekedjék, addig városunkban ez a szám mindössze 20—21 m. Aránylag könnyű tehát itt forróvízhez jutni — az természetesen megint külön tájékozón, hogy a mélybe hatoló onnan hűvös víz is tör fel, közvetve a lenti napot hűti!

Ez a helyi energia az újszegedi hévírforrás esetében nárosul a városrészt kitűnő termőtalajával, s az azokban mesterré iskolázódott sok avamölcszöldés- és virágkertész szak tudásával, Kedvezően találkozik végül a hévírfor-

Készül a földművesszövetkezetek program tervezete

A Szövetkezetek Országos Szövetsége igazgatósága a földművesszövetkezetek fejlesztésének programtervezetén dolgozik.

Az átfogó program-tervezet elkészítése befelvezés előtt áll és az az igazgatóság a köz-eljövőben az Országos Földművesszövetkezeti Tanács elé terjeszti.

A javaslat elsősorban abból indul ki, hogy a szövetkezeti demokrácia fejlesztése útján növelni kell a szövetkezetek önálló-

ságát és a földművesszövetkezetek szerepét.

mind az értékesítésben mind pedig a falu iparikkékké váló ellátásában, hogy széleskörűen bontakozhassék ki a földművesszövetkezetekbe tömörült parasztság öntevékenységére, kezdeményezésére.

— A SZÖVOSZ igazgatóságának az a törekvése hogy a magyar földművesszövetkezeti mozaikot teljes erejével járuljon a névazdaságunk fellendítéséhez, a szocialista építés nagy munkájához